

Att såga bräder har aldrig på någon ort i Sverige varit en så indräktig näringsgren, att enskilda skogar kunnat dertill förträdesvis användas; och svårligen skall man uppsöka ett enda hemman, som förbrukat sitt öfverskott af skog, utöfver eget husbehof, endast till afsalu af bräder. Men om sådana hemman finnes, och om alla svenska jordägare hade lust och tillfälle, att på detta sätt draga vinst af sina skogar; så är det säkert, att skogshushållningen derigenom skulle vara i det yppersta möjliga skick. Det är icke tänkbart, att en skog, hvars afkastning ensamt beräknades på brädtillverkning, någonsin skulle utödas. Der finge ej huggas annat än de stora och mogna träden, och deraf följer ju omedelbart, att skogen beständigt skulle vara uppfyllt med ämnen till sådana träd, det vill säga med träd af alla mindre dimensioner och tjenliga till alla andra hushållsbehof. Brädsågåendet kan således i afseende på tillgångarne aldrig komma i kollision med landtmannens öfriga yrken; och det land, som slutligen, när alla andra länder äro skoglösa (om sådant en gång inträffar) äger tillfälle och nog urskillning, att begagna deras förlägenhet och göra sig till monopolist af all brädtillverkning, skall se sina skogar progressiit förherrligas och bli alltmer ett outtömligt magasin af skogsprodukter.

Ingen skog har, i Sverige eller annorstädes, blifvit förödd genom brädsågående; och likväl synes det i våra författningar, såsom vore detta möjligt, och mången tror så, i anledning af författningarne, utan att gifva sig så mycken tid till eftertanka, att man frågar sig sjelf, om det är möjligt, att författningarne hafva en sådan mening.

Det är sannt, att fastän sågåendet aldrig kommer i kollision med landtmannens behof, det likväl kan komma i strid med

andra slags skogsbehof. På denna grund har tillsyn öfver sågande i bergslager och på krono-allmänningar blifvit påbudet. Der storsvirke och gröfsta slags byggnadstimmer behöfver sparas, kan brädsågåendet göra intrång; och det är naturligt, att af sådan anledning både kronoskogar och bruks-distrikter blifvit underkastade inskränkning i friheten att tillverka bräder, eller totala förbud deremot. Men detta är också för närvarande, mig vetterligen, den enda inskränkning, som författningarne stadga i rättigheten till denna tillverkning; och lika tydligt som det är, att i alla andra fall en sådan industri ej kan vara skadlig, lika tydligt är det äfven, att hvad författningarne nämna om sågåndets skadlighet för skogarne ej kan förstås om sågande på andra orter, än der denna skadlighet verkligen äger rum.

Hos Tit. utbeder jag mig allerödmjukast, att Konungens Befallningshafvandes nu, såsom jag hoppas, fullständigt vederlagde Resolution må höggunstigt uphäfvas, och målet öfverförvisas till Konungens Befallningshafvande, med föreskrift, att hufvudsakligen pröfva detsamma i dess varande skick, och utan någon föregående ny åtgärd af Undersökningsrätt, helst denna rätt i alla delar upfyllt sin pligt.

Insändt.

Frågas: om vid nu inträffade omständigheter, att de båda brödra-riken Sverige och Norrige hvar för sig men på samma gång finna behof af en förbättrad Civil- och Criminal-Lag, det icke vore ett värdigt föremål för vederbörandes omtanka att vidtaga åtgärder till beredande af en fullkomlig likstämmighet i de Lagförslag, hvilka utarbetas för att hvardera Rikets Representanter föreläggas. Likasom gemensamma lagar och deraf beroende likadan

odling äro ibland de kraftigaste föreningsband emellan folkslag, så är också en be-
 fästad skiljaktighet i dessa afseenden ett det
 säkraste medel att för secler hålla folken
 främmande för hvarandra. Men en sådan
 afsigt kan icke tänkas såsom grund för
 underlåtande af ifrågasatte åtgärder, då
 det Skandinaviska Statsförbundet tvertom,
 efter allt menskligt förutseende, måste sö-
 ka den tillförlitligaste borgen för sitt fram-
 tida sjelfbestånd i en allt fastare och fa-
 stare delarnes hopsmältning. — Hvad kan
 då ligga i vägen för det goda ändamå-
 let? — männe de närvarande lagarnes olik-
 het i båda Riken? Säkerligen icke, det är
 just dessa lagar, som skola förändras. —
 Eller kanske snarare att nuancerne i se-
 der, klimat, näringsfång, o. d. skola få det
 ledsamma updraget att paradera såsom fö-
 revändningar till Sveriges och Norriges lag-
 skilnad? — Hvad! en och samma rätts-
 grund skulle äga alldeles lika tillämpning
 på en sträcka längs efter riksgränsen af
 hela 150 mil i norr och söder, i så olika
 klimat, under så olika polhöjd, bland så
 olika folkstammar som t. ex. Svenskar och
 Lappar, med så serskilta seder, språk,
 lynnen, näringsfång; men denna rättsgrund
 skulle anses behöfva betydligt olika tilläm-
 pas inom rymden af några mil, ja inom
 några stenkast öfver riksgränsen i öster och
 vester, bland menniskor, som oaktadt de
 ända tills våra dagar för det mesta haft
 serskilt öfverhet, likväl alltid varit förena-
 de af en hufvudsaklig öfverensstämmelse i
 egenheter och natur-förmåner, af person-
 lig grannsämja och enskilda blodsband.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Spanien. Bref från Barcelona berätta om den
 ifver och beredvillighet, hvarmed folket, både där

och i nästa provinser, låter inskrifva sig vid mi-
 licien, och om den ovanliga moderation, lugn och
 förstånd, som klubbarne visa. — Konungen har
 afskaffat de serskilda embetsmän, som hade upsig-
 ten öfver Hertigens af Tamames inkomster, all-
 denstund constitutionen icke erkänner några pri-
 vilegier; hvarföre Hertigens borgenärer finge göra
 sina anspråk gällande vid allmänna domstolarna,
 hvartill de förut icke varit berättigade. — De af-
 gifter, som för vid tullarna upburits för inquisi-
 tionens räkning och i dess namn, äro afskaffade,
 äfven som alla afgifter på böcker och kopparstick,
 som införas. Skyldigheten att, för flottans be-
 höf, hembjuda kronan allt timmer, är afskaffad,
 i enlighet med Cortes's beslut; och hvar och en
 inträder i full dispositionsrätt öfver sina skogar.

Mina står i stark opposition mot klubben
 i Pamplona. Journal de Debats berättar, att
 han, med en hop officerare, som syntes beredde
 att bruka sabeln, begilvit sig in i klubben; men
 medborgarne drogo laddade pistoler ur fickorna,
 hvilket bragte honom till eftertänka.

En prest i Biscaya har predikat mot consti-
 tutionen, såsom oförenlig med christna religionen.
 Genast gafs befallning om prestens häktande; men
 han flydde till Bayonne.

Hert. af S. Fernando skall hafva äfven antagit
 namnet Quiroga, emedan han härstammar från
 den familjen.

Gen. Capitainen i Arragonien, Marq. de La-
 zan, som genom ett Kongl. decret blifvit afsatt,
 blifver nu på sin plats, till följe af folkets ofta
 uprepade önskan.

Frankrike. Då utskotts-betänkandet d. 12
 Maj i Dep. Kammaren framlades angående Du-
 mouts petition mot exceptionslagarna, fattade Con-
 stant i tillfället att yttra sig öfver det oförsvarliga
 sätt, hvarpå Censuren utöfvades, hvars ändamål
 varit att ur tidningarne bannlysa skällsord och per-
 sonaliteter, men som nu partiskt tillät Ultra-
 bladen att, med fördubblad styrka och i samma ton
 som revolutions-bladen 1793, häri fortfara. Däre-
 mot tilläts icke att med den minsta rad vederlägga
 dylika skamlösheter. Dessa blad hade tilltit sig att
 till de skändligaste uprorsstiftare och mördare rä-
 kna Deputerade, Pairs och den förra Krigsmini-
 stern, för ett i Pairskammaren hållet tal. Såsom
 exempel anförde C. ur Gazette de France: att
 Gravier dagen före sitt brott spisat med stora och
 constanta (detta ord var cursift tryckt) liberala;
 ur Quotidienne: att bref, funna hos Gravier,
 visade, att han stått i correspondence med de be-

kanta capitalisterna; att de tänkesätt, Louvel och Gravier bekände, vore desamma, som lysas i några Saloner vid Chaussée d'Antin (der de förnämsta liberala Deputerade bruka samlas); att Graviers raketer voro betalade af de bidrag, som Minervé samlat för Champ d'Asyle o. s. v. C. kunde icke begripa, hvar Ministrarne tagit sina censurer; ur revolutions-smutsen, tycktes det

— Hr. Méchin yttrade bland annat: om denna scandal fortfore i 24 timmar till, skulle Ministrarne utsätta sig för en anklagelse. Gen. Demarçay sade: Inrikes Ministern har, vid tryckfrihetslagens framläggande, på det pompösaste utstrukt det milda sätt, hvarpå den skulle handhafvas, så att hvar man skulle vara förtjeust; nu såges sättet. D. föreslog derföre, att petitionen måtte förvisas till Conseil-Presidenten, på det Hr. Pasquier, som offentligen förklarar, att lagen skulle med partiskhet handhafvas, måtte få det nöjet att se sina önsknings uppfyllda. Detta förslag antogs icke, men deremot Constants om förvisning till inrikes ministern, oakade alla bemödanden af högra sidan. Detta är på en tid de liberalas första seger. Ultras-bladen svänga sig förskräckligt vid berättelsen om denna session. — D. 15, då discussionen öfver Vallagen begyntes, tog inrikes ministern först ordet, för att förbehålla Constant ofvanförda utfall mot censorerna, men blef varmt och kraftigt af honom tillbakavisad.

Öfver sjelfva vallags-förslaget talte först Gen. Foy emot, Labourdonnaye och Hernoux för, samt Français emot. Deane sistnämnde talade för första gången, men med en så ovanlig talent, att de bulersamma bifallen måste hämmas med rop på ordning.

Pairskammaren har begynt, såsom domstol, handlägga Louvels mål. — Redactören af Constitutionel är dömd till 2 års fängelse och 12,000 Fr. böter. — Anklagelse-kammaren i Lyon har resolverat, att emot de för national subscriptionen där anklagade icke något åtal ägde rum; men krono-åklagaren har värdjat.

England. Underhuset är nästan uteslutande sysselsatt med petitioner, föranledda af den allmänna nöden. D. 12 Maji förekommo åter petitionerna om landbrukarnes nöd. Sådana petitioner inflyta dagligen i stor mängd från alla kanter, och synas upgjorda mest för att motverka manufacturisternas. Hr. Humie sade: den tilltagande mängden af dylika petitioner komne honom att frukta, det man hade för afsigt att ännu mer öka eländet i landet genom ännu större inskränku-

gar i införseln. Landbrukarnes nöd vore på intet sätt att jemnföra med manufacturisternas; och han hoppades, att Huset icke ville öka den sednare, för att öka de förres vinst. Häröfver var Hr. Curwen förvånad; den högtärade Ledamöten måtte icke halva sett på petitionerna, som icke åsyftade stegring i spannemålspriset, utan blott en undersökning. Han måste undanbedja sig anmärkningar, som endast tjenade att väcka afund och misstroende mellan två i den allmänna nöden lika deltagande klasser. Ingen annan hjälp syntes honom möjlig, än pålagornas minskande; och denna vore endast möjlig genom minskning i räntorna på national-skulden. — Sir J. Newport sade, att folkets petitioner borde alltid emottagas och med aktning behjertas. Frågan, hvars undersökning petitionärerne begärde, vore af högsta vikt. — Häruti instämde de flesta, om ock af olika orsaker. Lord Nugent var öfvertygad, att spannemåls-lagarna (införsel-förbuden och de höga tulltaxor-ne), som blott verkade prisernas stegring, tjente landbrukaren till intet, emedan de oundviktigt höjde arbetspriser och fattig-taxor. Premier för införsel skulle mest upphjelpa åkerbruket. — Böneskrifternas tryckning beslöts.

En petition om Parlaments-reform, undertecknad af 3016 Newcastle's invånare, har blifvit framlagd. Den gick ut på hortare parlamentet och vidsträktare rösträttighet. Hr. Ridley, som framlade den, yttrade, att de undertecknade vore alla aktningvärdiga män. Hr. Lambton understödde motionen om tryckning; petitionen komne, sade han, från medelclassen, då Mayoren och andra embetsmän vägrat att bivista sammankomster. Han hoppades, att exemplet skulle allmänt följas; och upfyllandet af petitionärerens önskan, mer än någon ting annat, bidra till sinnenas lugnande. Petitionen mottogs. — En annan, af Liverpools invånare, som innehöll, att ingen, som har embe- te af kronan, sinne sitta i underhuset, lades på bordet. Hr. Bennet förkunnade motion i ämnet. — Hr. Hobhouse framlade en petition af Oldhams invånare, som besvärade sig öfver lidna misshandlingar af militären. Hr. Olive anmärkte, att denna petition syntes uppsatt af redactören till Manchester'ska Anmärkaren, som enkom dertill blifvit kallad från London. En revolutionsfest hade nyss blifvit firad i Oldham, då en af skå-larna lydt så: "måtte skinnnet flås af de lojala och spännas på trummorna, för att uphåda reformisterna." Petitionen lades imedlertid på bordet och Burdett har förklarar sig vilja väcka motion

7 anledning deraf. — Då Hr. Dugdale ingaf en petition af Birminghams handlande och invånare, angående stockningen i rörelsen, berömde Hr. Brougham skriftens opartiska ton; men beklagade, att de nuvarande ministrarne ägde hvarken nog förtroende hos nationen eller nog anseende utomlands, för att kunna skaffa hjälp, ja han vore öfvertygad, att intet parti i underhuset var mäktigt nog, för att uppställa en styrelse eller en så djup och vidsträckt undersökning, som tiden fordrade. (I anledning af detta och dylika yttranden, talas mycket om minister-förändringar. Om ock, enligt B:s ord, nya ministrar icke äro mer i stånd att afhjelpa landets nöd, så torde de dock, såsom inkallade för ett så uttryckligt ändamål, vara tvungna att icke hylla många anspråk och missbruk, och att lätta, så mycket som möjligt, i enskilda fall.

En sänling af skeppsredare har beslutit en petition till Parlamentet emot ändringar i införsel-lagarna, då det, genom Barings tal, kunde komma i fråga att göra trädvaru-handeln på Canada in-trång. Denna handel har nemligen, efter de nu varande afgifternas läggande på trävaror från Östersjön och Norrige, mycket stigit och sysselsätter 17,000 Engelska matrosor. Därföre beslöts, att hvarje lättnad i afgifterna på Baltiskt timmer skulle leda till total undergång för handeln med det Britiska America. Baring, som var närvarande, tillstod sig icke hafva käunt förhållandet eller vidden af handeln på Canada. Då sedermera i underhuset Hr. Findlay framlade en petition af Glasgows köpmän och manufacturister om handelsfrihet, och förklarade de opolitiska inskränkningarna för hufvud-orsaken till den herrskande nöden, samt att, efter Barings tal i huset, nytt förtroende visat sig i manufactur-districterna; så lyckönskade Baring honorn och huset öfver denna omständighet och tillade: man kan icke vänta, att handeln någonsin åter stiger till den under sista kriget onaturligt tillkonstlade höjd, utan blott till ett riktigt förhållande med andra länders. Denna mårgon har jag bivistat en sänling af skeppsredare och med nöje funnit, att alla, undantagande i frågan om trädvaru-handeln, fullkomligt förenat sig med hvad jag nyligen sagt i huset.

Kingsbench har nu förkunnat domen öfver Hunt, som skall sitta 2½ år i fängelse och sedermera i fem år ställa 1000 Punds borgen för beskedligt upförande. Till samma slags straff men

med miuskning i tiden och borgessumman, äro hans kamrater Johnson, Healy, Wolseley och Harrison dömda. Allasammans äro redan af-förda i fängelse. Men sedan detta skett, tros rättgång med allvar komma att börjas emot de embetsmän i Manchester, som misshandlat Konungens undersätare där d. 16 Augusti.

I ett mål, angående en Irländsk katolsk prest, har Kingsbench beslutit skrifvelse till Päfven och de förnämsta Cardinalerne, att inhenta deras yttrande.

America. Sir Hudson Low skall bereda sig på afresa från S. Helena och endast afvakta sin efterträdare. Detta regeringens steg att återkalla nämnde Gouverneur, synes lofva Napoleon mera frihet och mildare behandling. Amiralen på der-varande station har blifvit förbjuden att lemna pass till besök i Longwood. Alla exemplar af O'Mearas skrift, som finnas på ön, efterforskas, alla som äga dem upfordras till deras utlemnaude och pris är satt på deras upläckande. Då förnäma resande vilja besöka Napoleon, heter det alltid, att han vill ingen se, ehuru väl underrättade personer påstå, att det förhåller sig tvärtom.

Underrättelsen om revolutionen i Spanien har kommit till Trinidad och väckt den högsta för-våning.

Bolivar går mot Sta. Marta. Vice Presidenten, Doctor Zea, har afrest från Augustura, med hela resten af offentliga skattkammaren, omkring 100,000 piaster, för att i Vestindien upköpa gevär. Derpå reser han till Europa, för att upgöra några an-gelägenheter med Päfven.

Stockholm. I dag inrycka Helsinge- och Daliregimenterna, samt Jemtlands Hästjägare-corps på Ladugårdsgårde; i mårgon de öfriga corpserne. Genom bref af d. 29 sistl. Febr. till Krigs-Collegium, General-Adjutanten för Arméen, H. K. H. Kron-Prinsen, samt Brigad-Cheferne för de till öfniings-lägrat beordrade trupper, har Kongl. Maj:t i nåder förordnat, att Öfverbefälet vid alla vapen af Indelta Arméen, i likhet med hvad som skett i Skåne sistl. år, beräknar aflöning efter rese-regle-mentet, med 50 procents förhöjning samt rationer in natura för effective medhafvande hästar, och Underbefälet erhåller portion in natura eller dess värde.

STOCKHOLMS COURIER

Måndagen den 5 Junii.

Sine ira, studio et metu.

Af trycket har utkommit: *Kongl. Commerce-Collegii Underdåniga Utlåtanden, jemte Hr. Presidenten och Commendeuren m. m. Friherre Edelerantz's särskilda yttranden, i fråga om Produkt-Plakatets uphäfvande med afseende på Nord-Amerikanska och Nederländska fartyg.* Stockholm hos C. F. Berglund, (f. d. Marquardska Boktryckeriet) 1820; 42 sid. i quart.

(Forts. från N:o 42.)

Då locala författningar skola vidtagas, så är ingen ting för ändamålet mer tjenligt, ingen ting billigare, än att de, som bo på och omkring stället, få yttra sig deröfver. De kända förhållandet, de komma att draga nytta eller skada af författningarna. Ständerna kunna icke sträcka sina undersökningar, sina omsorger till detaljer, som localt röra en socken, ett härad. Sålunda om t. ex. förslag är gjordt om en ny marknads inrättande, höras de, som bo omkring stället, huruvida de anse densamma nödvändig eller nyttig. Detta är billigt; motsatsen vore en orättvisa.

Men då höras alla på båda sidor, landtmannen, som önskar och behöfver ett nytt afsättnings- och inköps-tillfälle, likasom närmaste städers invånare, hvilkas förut existerande marknader skulle kunna lida af en ny medtäffare. Vid dessa yttranden

råder således jemnvigt — (så snart man nemligen antager, att det ena intresset är lika viktigt som det andra, eller med andra ord, att landet lika mycket existerar för städernas skull, som städerna för landets): — å andra sidor finnas frågor, så enskilda, att blott en corporation kan hafva interesse dervid och följaktligen ensam rätt att yttra sig. Öfver sådana höres också, med allt skäl, endast den dervid intresserade; t. ex. handlande borgerskapet vid Consulers tillsättande.

Ofta deremot hörer man så kallade vederbörande, bestående af tre, fyra små corporationer, då frågan är så allmän, att den rörer hela rikets väl eller ve; man hörer ena parten, som kan hafva fördel af frågans bejakande, men icke den andra, som deraf kan lida mer, än den förres hela existens är värd. Vi våga oförtäckt säga, att så har här tillgått, och så tillgår alltid i dylika ämnen som det i fråga varande. Hr Friherre Edelerantz har bevisat, att om 1724 års placat uphäfdes, landet och de små städerna skulle vinna lägre pris på sina utländska nödvändighetsvaror, och högre pris jemte säkrare afsättning på sina producter, hvilka fördelar de således måste sakna vid dess bibehållande. Imidlertid äro, i frågan om uphäfvandet för amerikanska fartyg, endast tre — icke städer, utan — handels-societeter hörda; det

vill säga, två a tre hundra människors
 intresse är rådfrågadt, då det gäller två
 millioners *). Huruvida dessa båda inte-
 ressen äro olika, huruvida äfven de två a
 trehundredes *sanna* intresse bjuder pro-
 duct-placatats bibehållande, det är en frå-
 ga, som framdeles skall undersökas; hit-
 tills hafva vi blott talat om proceduren.
 Då de handlande yttrat, att Ständerna tor-
 de böra höras, så hafva de haft rätt, eme-
 dan endast derigenom *hela landets* öfver-
 tygelse och önskan kunde närmare utrö-
 nas; men man vet ej, om de anat, att de
 så hade rätt.

Att Kongl. Maj:ts och Rikets Com-
 merce-Collegium i allo följt den grundsats,
 som Communications-resolutionerne inne-
 hålla, ser man vid första ögnakast på fö-
 revarande utlåtande. Collegium har icke
 tillåtit sig ett steg utom den trånga krets,
 som blifvit dragen omkring frågan, och
 endast ventilerat det problem, huruvida nyt-
 ta eller skada skulle genom productplaca-
 tets uphäfvande, tillskyndas sjöfarten och
 den i ordets trångare bemärkelse så kal-
 lade handeln, d. v. s. handlande borger-
 skapets yrke. Endast i en punkt har Kongl.
 Collegium nedlåtit sig att ventilera, hvad
 verkan product-placatet eller dess uphäf-
 vande må hafva på landet; denna punkt
 är salthandeln.

Inmedlertid anse vi just den frågan, som
 Collegium förbigått, eller den om hela lan-
 dets intresse, vigtigast af alla, och ämna

*) Communications-resolutionerne i dylika fall
 lyda alltid så, att de handlande skola yttra sig,
 om den eller den åtgärden kan vara gagnan-
 de för Svenska handeln och sjöfarten
 eller icke. Om det icke tillhörer Commer-
 ce-Collegium att yttra sig eller inhämta yt-
 tranden, huruvida en mesure är gagnande för
 Sverige eller icke; så tycks, som borde nå-
 got annat embetsverk hafva sig detta uppdraget.

först betrakta den. Blifver resultatet, att
 Sverige vinner på product-placatet, så skall
 ingen ifrigare än vi tala för dess bibehål-
 lande; befinner deremot, att Sverige för-
 lorar derpå, så tro vi, att några få enskil-
 da intressen (om de också vore annat än
 chimerer) måste vika för det stora. Skulle
 product-placatet vara likgiltigt för landet,
 då först inträder undersökningen, huruvida
 det kan vara nyttigt för handeln eller icke.
 Häruti kunna vi knappast någonting tilläg-
 ga till hvad Hr. Frih. Edelcrantz i sina
 särskilda yttranden framställt.

Förut torde man dock böra något när-
 mare betrakta en af de satser, hvaruti Col-
 legii och Hr. Friherrens öfvertygelse stå i
 den mest enoncerade motsägelse. Collegium
 nemligen, som icke tror på den så mycket
 omtalade liberala tidsandan, utan betraktar
 folkslagen såsom beständigt i härnesk mot
 hvarandra och endast lurande på tillfälle
 att skada och förtrycka, antager för afgjort,
 att den stat, som åsyftar eller föreslår up-
 häfvande af en sådan författning som Pro-
 duct-placatet, icke föranledes dertill af de
 såsom skäl alltid förebörne liberalitets-
 principer, utan hufvudsakligast af derun-
 der beräknad egen vinst och fördel" och
 att "följaktligen måste hvarje medgifvande
 af en sådan framställning betraktas såsom
 en upoffring till den främmandes fördel,
 ehuru skickligt denne än må förstå att
 dölja, hvaruti en sådan fördel består, eller
 bemantla sin åsigt medelst erbjudande af
 så kallade reciproque förmåner och rättig-
 heter". Detta åter stödjer sig på den sat-
 sen, att vid en sådan handelsrihet, som
 den föreslagna, alltid den ena nationen
 måste förlora jemnt så mycket, som den
 andra vinner, och att den, som har de
 talrikaste handelsflottorna, de flesta och
 begärligaste producterna, måste vara den
 vinnande.

Tvärtom antager Hr. Frih. E. för gifvet, att då nationerne "lärt känna nödvändigheten af en friare verkningskrets, ej "blott för sina tankar, utan äfven för sin "industri; och då denna tillväxt sätter dem "i ett ouphörligt behof af hvarandras, genom olika natur-förmåner och ömsesidiga "brister, påkallade biträde, har en lättad "communication emellan folkslagen och en "utvidgad frihet i handel och sjöfart blifvit "ett föremål för alla uplysta styrelsers be- "mödande. Såsom en följd häraf kan man "anse den framställning, som nyligen af Ame- "rikanska regeringen blifvit gjord till den "Svenska — — Emedan Americana "Staternas begäran åsyftar en fullkomlig "reciprocitet i rättigheter, kan man väl icke "påstå, att hvarken den samma, eller deras "deruppå, i fall förslaget ej antages, föl- "jande förklaring, är stridande mot de all- "männa grundsatser af rättvisa och billig- "het, hvilka äfven imellan nationer böra "vara rådande".

Collegii misstroende till de så kallade liberalitets-principerna kan visserligen vara i så måtto grundadt, att ingen nation gärna hyllar dem till sin egen förlust; men deraf följer dock icke, att de blott äro en täckmantel, en läckmat, hvarmed man vill narra andra oerfarna till deras fördärf, eller att man blott förebär liberalitet, men i själva verket är illiberal; ty det kan ju hända, att de erfarnaste nationer funnit, det deras fördel just ligger i den sanna liberaliteten. Det var en tid, då man icke vågade tro på dylika grundsatser, utan ansåg dem för ett slags jacobinism i statshushållningen. Man kände på sig sjelf, att man var illiberal, och kunde således icke göra sig begrep om liberalitet hos andra. Man såg sig existera endast som väktare öfver och representant af illiberaliteten; man såg sin undergång, så snart en sådan väk-

tare blefve öfverflödig. Men denna tid är förbi. Visserligen kvarstå ännu vissa former, vissa auctoriteter, såsom bedröfliga minnesmärken af misstroendets och illiberalitetens vandring här på jorden; men sanningens skyhöga cedrar och skämtets näs- lor hafva så öfverväxt dem, att blott några år fordras, tills endast antiquarier blifva deras kännare och beundrare. Skråväsendets, tvångs-systemets och de stats-ekonomiska drifbänkarnas båda fädernesland, England och Tyskland, hafva redan insett det falska i deras hittills följda politik. Deras störste och kunnigaste köpmänyrka ju nu handelsfrihet och Navigations-acters uphäfvande, såsom sin enda räddning. De hafva kommit från den tankan, att man vinner endast så mycket, som en annan förlorar. De tro icke mer, att de heldre böra vinna litet, blott en annan vinner intet; de tro, att de kunna vinna ännu mer, då de låta den andre vinna bredvid sig. Detta kallas liberalitet; och denna liberalitet är icke en försakelse; utan tvärtom en fin kalkyl — och torde således icke förefalla så otrolig, som vid första påseende och innan man gjort sig reda för hvad ordet betydde, utan blott bälvat för ljudet. Det medgifves gärna, att Nord-Amerikanerne äro vår tids största kalkylatörer och ganska vinningslystne (man har ett ordspråk, att det går sju Judar på en Amerikan); det medgifves, att deras samt Nederländska regeringens förslag om navigations-acternas ömsesidiga uphäfvande, icke härflutit från filantropi eller ömhet för Sverige; men deraf följer hvarken att Sverige nödvändigt måste förlora på ett dylikt uphäfvande, eller att Sveriges förlust varit de proponerandes afsigt.

Utan afseende på något sådant, tro vi således, att undersökningen kan företa-

gas, huruvida Sverige skulle vinna eller förlora på ett uphäfvande af product-placatet. Vi tro oss icke böra frukta främlingarnas konst att "dölja" och "bemanla" sin verkliga fördel. Vi vilja icke utsätta oss för den verkliga föga hedrande be-kännelsen, att, fastän vi äro öfvertygade om tillvarelsen af en dylik konst hos främ-lingen, vi dock icke förmå utfundera, hvaren den består. Så länge vi icke upptäckt detta, vilja vi ock icke påstå, att hon finnes. Man är skyldig äfven främlingen rättvisa, och bör icke tillvita honom något, som man ej kan bevisa, ännu mindre något, som man icke ens sjelf *vet*, utan blott *anar*. De proponerande magterna hafva icke sökt dölja, att product-placatets uphäfvande vore en fördel för dem; men att det vore Sveriges ruin, som de åsystat, det hafva de icke bekänt; och vi våga ej tillvita dem det, förr än vi hevisat.

Erfarenheten är den säkraste ledare i sådana undersökningar, som denna Kongl. Collegium har icke ansett mödan värdt att vädja till henne, utom i frågan om salt-handeln. Hr. Frih. E. däremot har ur historien om Sveriges och andra länders handel samlat grunder för sina satsar; och ehuru det nästan är oförlätligt att utpläcka enstaka satsar ur ett arbete, som så väl förtjenar att läsas helt, kunna vi dock icke underlåta att, jemte våra egna åsigter af ämnet, göra en kort framställning af hufvudpunkterna i Hr. Friherrens raisonnement och af historien om product-placatets öden.

År 1723 ingåfvo Cancellie-, Bergs- och Commerce-Collegierne förslag till nämnde författning; men Borgerskapet afstyrkte dess införande, emedan Svenska handelsflottan ej ensam ansågs tillräcklig att bestrida alla Rikets importer och exporter, och Kongl. Maj:t anbefalldes Commerce-

Collegium att tillse, att håldre öfverflöd än brist på fartyg måtte finnas, till undvikande af dyrhet på importerade varor. Följande året upgafs fartygens antal vara tillräckligen ökad och författningen utfärdades. Under de följande tiderna inkommo dock ofta klagomål öfver dyrhet eller otillräcklig införsel af vissa nödvändighets-varor, i synnerhet *Spannemål* och *Salt*; och allmogen begärde, vid flera Riksdagar, product-placatets uphäfvande. På denna begäran har Kongl. Maj:t vid flera tillfällen gjort det afseende, att författningen blifvit på vissa år suspenderad och, särskildt i afseende på spannemålen, dels hvilande dels, genom en allmän handelsfrihet med denna nödvändighets-vara, stulligen alldeles uphålven; hvarjemte, redan d. 1 Oct. 1741, Kongl. Maj:t, i circulaire till Landshöfdingarne, förklarar Sig vara sinnad att, om saltbrist upkomme och ej på annat sätt kunde afhjelpas, undantaga saltet, likasom Spannemålen, från product-placatet.

År 1697 funnos i Riket, enligt Commerce-Collegii underd. berättelse till Kon. Carl XII, 579 handelsfartyg och 4000 sjö-män. Under denna Konung sammansmälte handelsflottan till mindre än en tredjedel och räknades 1723 blott till 100 fartyg. Året derpå påstods deras antal hafva vuxit till 348; men detta kan ingalunda anses såsom en verkan af product-placatet, som då först kom i activitet, utan af *hoppet* om de exclusiva fördelar, det skulle medöra, hvilket synes af Com. Collegii skrifvelse af d. 30 Oct. 1724. Vid många sednare Riksdagar har fråga blifvit väckt om product-placatets uphäfvande och meningarna alltid varit delade. Vid sista Riksdag stadnade två stånd mot två.

Efter denna korta framställning af det namnkunniga placatets historia, och af den olikhet i meningar, som rådt och råder

därom, går Hr. Friherren till undersökning om frågan, och tager dervid i betraktande först den allmänna erfarenheten hos alla Stäter, och för det andra Sveriges särskilda läge.

Hr. Friherren bestämmer först ordens betydelse och updrager gränslinien mellan hvad man vanligen kallar en nations interesse i finance-frågor, och hvad som verkligen är det; emellan de intressen som kallas, och som äro *allmänna*. Man har, säger Hr. Friherren, kallat egna skeppsägares eller redares interesse för nationens interesse i *sjöfarten* och likaså köpmännernas *nationens handels-interesse*, hvilket sistnämnde likväl bör innefatta alla deras, som köpa och sälja, det är hela folkmängdens. Detta är verkliga klaven till den stora frågans lösning och måste, då det utvecklas, för ett sundt, af inga gamla fördomar eller *erkända sanningar* förderfvadt, förstånd sprida dager. Vi understålla Hr. Friherren sjelf, om vi rätt förstått den korta och sinnrika satsen, som möjligen hade tålt någon närmare utveckling. Den, som står på en så uphöjd punkt af lärdom i statshushållning, kan lätt glömma, att han skrifer för ett folk, som visserligen af naturen fått lika mycken förmåga, som något annat, att inhemta kunskaper, men som ännu i allmänhet icke hunnit öfver de aldri första elementerna af denna kunskapsgrän, emedan det ganska nyss begynt bruka sin tankeförmåga och fritt yttra sina tankar. Man måste dock besinna, att Hr. Frih. E. skref förevarande afhandling, såsom votum i ett styrelseverk, där man har rätt att fordra den högsta i samhället befintliga uplysning i commerciella ämnen concentrerad, och där Förf. således icke behöfde så noga utveckla de minsta detaljer, för att bli förstådd. Vi underställa, som sagdt är, våra tankar. Vi

hafva tänkt på följande sätt, och gått ut från det enklaste exempel, vi kunnat finna.

En landtman, en bergsbruks-iddkare, eller hvilken annan producent som helst, ser ganska gärna och räknar för en stor fördel, att afnämre af hans product komma hem till honom och köpa, hvad han har att aflåta, äfvensom att de varor, dem han sjelf ej producerar utan behöfver köpa, föras hem till honom af andra. Han räknar för en vinst att slippa forsla bort sitt öfverflöd och hem sina behöf. Detta känner och erkänner hvar och en. Huru kommer då till, att man i allmänhet anser och i flera sekler ansett ett motsatt förhållande nyttigt för *staters* ekonomi, emot hvad som är nyttigt för enskildas? Hvari ligger den verkliga grunden till denna stridighet? Hvarföre hafva våra stats-ekonomer icke blott icke genom undersökning kommit till ett annat system, utan ock nästan aldrig ansett mödan värdt att ansiälla undersökning? Satsen, att hvarje nation måste sjelf frakta varorna, om handeln med dem skall blifva nationalvinst, har blifvit behandlad som axiom; men hvarföre har han så blifvit? Är han det verkligen? Vi tvifla.

Hr. Frih. E. har besvarat dessa frågor genom ofvan anförda korta sats, att ett enskildt interesse blifvit ansett för nationens.

Då furstarne först fattade det beslut att störta den för dem och folket fördärliga jord-aristocrati, sågo de sig om efter en annan folkklass att sätta emot adeln och upväga den. Då kastade de sina ögon på köpmansståndet, som redan var mäktigt genom sina penningar; ty samlande af penningar har alltid varit förenadt med det yrket att flytta varor från ett ställe till det andra. Köpmännen ansågos som statens stöd och nästan som dess räddare. Stora fördelar slösades på dem både dertill, och

af den orsak att de, hvilkas ägendom var rörlig, lättare kunde beskattas och bisprings-
 rorlig, lättare kunde beskattas och bisprings-
 ga furstarne med penningar, som dessa då
 i ofantligt större mängd än förr behöfde,
 i anseende till underhållet af det bröst-
 värn, de upsatte mot sina vasaller, nemli-
 gen de stående arméerna.

På detta sätt stadgades, vid medelti-
 dens slut, hos furstarne och deras mini-
 strar — de ende, som då tänkte i stats-
 ekonomiska ämnen — den tro, att statens
 (som då ville säga furstarnas) välmagt be-
 rodde på en rik köpmanscorps. Man såg
 icke närmare in i saken; och den, som
 man behöfde, fick städga både satsen och
 vilkor. Ett bland dessa sednare var, att
 de skulle få handla ensamme, nemligen in-
 om så stort district, som furstarne kunde
 befalla, d. v. s. dessas egna stater. Sålun-
 da såldes monopolier, och Europa trodde
 — emedan det dagligen uprepades — att
 handel endast då var nationalvinst, när na-
 tionens egna köpmän fingo ensamme köpa
 af nationen dess produkter och till henne
 sälja hennes behof. Vi veta allt förväl,
 att i flera stater epokerna för handelstvån-
 get inföllo sednare än medeltidens slut. Men
 om exemplet sednare följdes, så var det
 dock hämtadt från stater, där detta tvång
 tog sin början på den tid vi nämnt. Där
 sanctionerades de ännu icke allmänt utro-
 tade satserna, hvilka sedermera fingo helg-
 den af trosartiklar. Det är först nu, ja i
 sednaste decennier, som den ostyrika forsk-
 ningen begynt intränga i grunderna för han-
 delssystemet, likasom för allt annat. Da-
 gens största nyhet är, att köpmännen sjelfve
 begynt öfvertyga sig om grundlösheten och
 skadligheten af tvångssystemer.

Ett fenomen bör ej eller lemnas obe-
 märkt, hvilket vid första påseende kunde
 betraktas såsom i strid med det här ofvan
 anförda. I Frankrike synas Ultras (för-

svararne af det gamla jordaristokratiska sy-
 stemet) vara de ifrigaste förfäktarne af
 tvångssystemet i handeln. Men, oberäknad
 den naturliga böjelse, alla Ultras hysa för
 tvång och band, af hvad namn som häldst,
 (utom på sina egna passioner), finnas äfven
 andra orsaker till detta förfäktande af han-
 delstvånget. Köpmännen står nu mer icke
 i samma förhållande till Adeln, som han
 stod vid den epok, vi omtalt. Penningens
 magt har inträngt i alla medborgerliga för-
 hållanden och klasser och till en viss grad
 amalgamerat de förut åtskilda adels- och
 ofrälse-stånden. Ädlingen af det äldsta hus
 förlämnar icke att genom familj-förbindelser
 åtkörna den rike köpmännens penningar.
 Striden, som föranledde handessystemets
 första riktning i statsekonomiskt afseende,
 har uphört; det är endast de deraf dragna
 falska satserna, som stå kvar. Tänkesättet
 har tagit en helt annan riktning. Adels
 förakt för köpmanscorpsen har förvandlat
 sig i tållan. Lifegenskapens afskaffande har
 gjordt det nödvändigt för Aristokraten att
 slå under sig rörelse-kapitalet, om han vill
 hålla folket i beroende; och därigenom äro
 penninge-karlarna numera, genom satsens
 omvändande, den verkliga Adeln. Detta går
 derhän, att öfverallt i Europa man endast
 behöfver vara rik, för att blifva adlad, om
 man än saknade alla andra egenskaper.

(Forts. c. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Frankrike. Constant's skarpa anmärkingar
 mot Censur-commissionens förfarande hade sin
 fullkomliga verkan. Två ministeriella tidningar
 innehålla en note från nämnde commission, som
 förklarar sig icke genomse tidningarnas berättelser
 om de deputerades sessioner, då hon icke hade
 medel att controllera deras riktighet. Nu hade
 dock en journalist tillåtit sig att i en sådan be-
 rättelse; såsom inledning, insmyga egna betrak-
 telser, ja infama beskyllningar mot en f. d. mini-

ster, och man måste märka, att derigenom icke blott Censur-lagen voro öfverträdde, utan äfven de grundsätser, som ledde censorerna.

Discussionerna öfver vallagen fortsättas med liflighet. För att bivista dem hade mycket folk kommit till och med från landet. Tribunerna voro fulla och äfven platsarna utanför de deputerades sessions-rum; och derifrån skallade som oftast: "leffe Konungen! leffe Chartan!" Gen. Foy slöt sitt tal med mycken häftighet och sade: "De svage och klenmodige, hvilka man inbillar, att denna lag skall rädda Frankrike, bedraga sig. Förfärligt skall motståndet mot honom blifva, då Aristokraternas anslag äro afhöljda, och ingen vishet eller försigtighet, sedan lagen en gång är antagen, kan uppehålla dessa anslags framgång. Följden skall blifva, att nationen splittras i två hälfter, att två läger bildas och man kommer att samla sig under två banér. Låt om oss gå tillbaka, medan ännu tid är; låt om oss rädda monarken och öfvertyga honom, att hans moraliska, likasom hans materiella magt endast och allenast är att finna i nationen och icke annorstädes."

Ministeren har i Dep. Kammaren låtit utdela den begärda Tableaun öfver antalet af Arrondissemens och Departemens-valmännen. De förre utgöra 75,172; de sednare 18,779.

Hert. af Angoulême har på den resa, som han nu gör i departementerna, visat mycken tillgifvenhet för de constitutionella inrättningarna, och låtit på allt sätt märka, att Konungen voro sinnad upprätthålla Chartan. Äfven påstås, att Hertigen föranstaltat om inställande af vidare rättegång mot deltagarne i national-subscriptionen i Lyon. Åtminstone är säkert, att två af dessa varit bjudna till Hertigens bord.

Pairernas Kammare har låtit sig föreläsa acterna i Louvels mål. Dessa hållas hemliga, ända till debatternas öppnande öfver brottslingen.

Från Nederländerna berättas, att ryktet bekräftar sig om det anslag, som blifvit gjordt mot flera de utmärktaste liberalas lif. 25 eller 30 deputerade af venstra sidan skulle hafva blifvit öfren, och uphöfsmännen upptäcktes efter ett misslyckadt försök mot Lafayette, Constant och Manuel. En militär-trupp, hörande till en Prins's garde, skall hafva fått arrest, i sina kvarter. — Äfven berättas, att trupperne i Grénoble, i Hertigens af Angoulême närvaro, ropat: vive le Roi et la charte! hvarefter några oroligheter förelupit, i följd af hvilka en polis-commissarius följande dagen blifvit afsatt.

Spanien. Lugnet och yttringar af patrioti-

ska tänkesätt fortfara. Och lättsinnighet eller glömska af fäderneslandets interesse kan man knappast vänta af ett folk, om hvilket, enligt en anmärkning i en Fransk tidning, sjelfve den fruktansvärde Napoleon, efter en nästan tio-årig besittning af landet, måste bära det vittnesbörd: nej, det är omöjligt att finna en spion bland Spanjorerna.

I Madridska klubbarna hafva blifvit hållna tal, som gjort allmänt intryck. D. Xorel höll i St. Sebastians-klubben ett d. 26 April, hvori han recommenderade moderation, predikade lagarnas rike och berömde Konungens öppna och ärliga sätt att handla. I Lorencini-klubben upstodo d. 27 lifliga discussioner öfver den nyss skedda utnämningen af de åtta Konungens General-Adjutanter (bland hvilka äro de Leonska cheferna)" som, ehuru tagna af de renaste patrioter, kanske kunde förderfvas i hoffluften". — Riego står i spetsen för klubben i Sevilla.

Tidningen Miscellanea inbjuder främlingar att nedsätta sig i Spanien, och uphöjer dess herrliga klimat och ännu föga odlade jord, dess liberala författning och regering, dess invånares gästfrihet och redlighet.

Biscaya hade, som bekant är, förr sin egen författning och sina egna privilegier, och skatter voro där nästan obekanta; hvaremot dess industri var underkastad många band, genom den afstängning från det öfriga riket, som blef nödvändig genom de särskilda privilegierna. Constitutionen har nu satt denna provins i samma förhållanden som alla andra. I en proclamation till Biscayas invånare säger derföre D. Vedia: "J skolen hädanefter betala skatter, det är sant; men er handel, ert åkerbruk, er industri skola ej vidare besväras af de många hinder, som voro frukterna af er gamla frihets undergång."

Alla tidningar klandra förbudet för Josephinos att komma öfver Ebro, och yrka oinskränkt och ovilkorlig amnesti. Också berättas, att hemliga befallningar afgått till dessa provinser om nudsättning till de olycklige, af hvilka mängden annars fått dö af hunger.

Valen af första graden äro slutade i Madrid. Hert. af S. Fernando är vald för en församling.

Juntan i Galicien har afsatt fyra domare i Kongl. Tribunalen, hvilka voro misstänkta som anticonstitutionella. Juntan i Barcelona har föreslagit Konungen flera embetsmäns afsättande, hvilket, likasom de provisoriska tillsättningarna i deras ställe, blifvit af Konungen antaget. Dessa steg ogillas allmänt; men man finner dock, att de

härflutit af ett rent nit, hvilket synes deraf, att den ena af dessa juntor insändt 2 millioner, den andra $\frac{1}{2}$, i skatter till Kongl. Skattkammaren.

Insurgent-kaparne äro så näsvisa, att de hålla Malaga och Alicante formligen blockerade.

England. Londonska skeppsredarnes petition, riktad emot den af Presidenten i Board of Trade (Commerce-Collegium) Hr. Alex. Baring förut i underhuset framlagda om handels-friheten, förklarar sig väl emot all eftergift i handels-förbud och tull-avgifter, men är egentligen ställd mot baltiska timmerhandeln. "Amerikanska trävarornas högre värde bestode egentligen i frakten; ty ett skepp kunde gå fyra gånger till Östersjön, då det en gång ginge till Norra America. Derföre vore handels-frihet för Skandinaviskt timmer en signal till overksambet för $\frac{3}{4}$ af de 1500 skepp och de 18,000 sjömän, som sysselsättas med Amerikanska timmerhandeln. För öfrigt kunde Engelmännen icke tälla med de nordiska skeppsredarne; emedan desse med mindre kostnad utrusta fartyg (hvilket tyckes bevisa, huru öfverflödigt det Svenska product-placatet är). Skandinaverne taga ej eller Brittiska varor för sina trävaror, utan draga blott växlar" (förmodligen derföre, att Engelska manufacturvarors införsel är förbjuden. Vi få således icke afsätta våra varor, derföre att vi icke köpa andras). I den sammankomst, der denna petition beslöts, var äfven, som redan är nämndt, Hr. Baring närvarande, hvarefter han i underhuset tillkännagaf, att redarne förklarar sig icke hafva något emot tillåtelsen för utländingar att med sina skepp i England införa äfven andra än sina egna länders producter; dock med förbehåll, att detta icke sträckte sig till Ostindiska- och colonialvaror. "En sådan tillåtelse, trodde de, skulle vara fördärlig för dem; men hvad alla Europeiska producter vidkomme, så tillåto de gärna deras införsel på det föreslagna sättet". Denna olikhet mellan petitionen och Barings berättelse är förklarlig derigenom, att petitionen var uppsatt före discussionen i sammankomsten. Derföre tillägger han också i underhuset: "då förståndigt folk kommer att öfverlägga om dylika tvisteämnen, finner man snart, att tankarne äro icke så vidt skilda i sjelfva verket, som de synas".

Nu är bestämdt tillkännagifvet, att Drottningens oförtöfvadt kommer till England.

Den i Grattans namn annonserade motion om

Catholikerna i Irland kommer icke att äga rum, emedan de först ämna hålla en sammankomst i Dublin. — Militär-staten är bestämd. 23,000 man, 8000 sjösoldater inbegripna, äro beviljade på 13 månader, från d. 1 Januarii 1820. — Underhuset förvandlade sig d. 17 Maji i Utskott, som enhälligt antog civillistan till 850,000 P. för Storbrittanien och 270,000 för Irland. Detta har af Huset blifvit bekräftadt, och billen går således till öfverhuset.

Tyskland. Sand är afrättad. Han syntes glad och språkade lilligt med sin ledsagare. Militär-betäckningen var mycket stark och allt aflopp i lugn. Afrättningen skedde med svärd.

D. 17 Maji hölls i Wien den 31:sta konferencen mellan de Tyska hofvens Ministrar. Beslutacten underskrefs, och sessionerna skulle inom åtta dagar slutas.

America. Man begynner redan tänka på Candidater till de nya Presidents och Vice Presidentsvalen i Washington. Monroe tros allmänt åter blifva President.

Förenta Staternas Regering har sändt Governor Cass till Michigan sjön, för att undersöka de anledningar, som man har, att koppar skall finnas vid stränderna af en stor flod, hvilken flyter ut i nämnde sjö.

Stockholm. I förgår afreste Kejsarl. Ryska Ministern, Hr. General van Suchtelen sjöledes till St. Petersburg. Denna resa var oväntad och man anser Hr. Generalens frånvaro icke böra blifva lång. Imedlertid förestår Hr. Gen. Major Löbner legations-ärenderna, såsom Chargé d'affaires.

Prenumeration å denna Tidning, för det med nästa månad ingående halfår, sker, som vanligt, här i Stockholm på Deleens & Co Boklåda, med 5 R:d b:co. Red. åberopar i öfrigt hvad N:o 42 innehåller.

STOCKHOLMS COURIER

Thorsdagen den 8 Junii.

Sine ira, studio et metu.

Af trycket har utkommit: *Kongl. Commerce-Collegii Underdåniga Utlåtanden, jemte Hr. Presidenten och Commendeuren m. m. Friherre Edelcrantz's särskilda yttranden, i fråga om Produkt-Plakatets uphäfvande med afseende på Nord-Amerikanska och Nederländska fartyg.* Stockholm hos C. F. Berglund, (f. d. Marquardska Boktryckeriet) 1820; 42 sid. i quart.

(Forts. från N:o 45.)

Hvad begrepp Svenska Adeln gjort sig om fördelarna af den utländska handeln och om rättigheten att omedelbart köpa af och sälja till utlänningen, synes af hvad de Adelige privilegierna stadga. Hvarje Adelsman och hvarje, som det kallas, adelig vederlike d. v. s. embetsman, har, endast såsom sådan, rätt att reda i skepp och drifva grosshandel. Om ock denna rättighet sällan blifvit begagnad, så bevisar dess tillvaro ändock, att den varit betraktad af sådan vikt, att det stånd, som i långliga tider förstått välja det bästa för sig, icke velat se den i en annans händer ensam.

Så snart man nu antager — hvilket också aldrig kan bestridas — att utlänningars rättighet att tillföra ett land alla varor, är alldeles det samma som alla landets invånares rättighet att handla med hvem som hädst; så kan man lätt finna,

hvarföre denna rättighet blifvit med sådan iver försvarad af dem, som innehafvt henne. Hvarföre detta alltid lyckats, det hafva vi redan förklaradt, då vi visat, hurusom alla aristokratiska elementer i staten förenat sig i handelssystemet, sedan första striden var slutad och adeln sett, att den icke kunde motväga den upväxande rika ofrälse klassen, utan genom förbund med den samma och genom sina påstådda rättigheters sammansmältande med dess verkliga vikt.

Att fabrikanten, bergsbruks- idkären o. s. v. försvarat handelstvånget, i det nu i fråga varande afseendet, kan endast förklaras derigenom, att de fleste och mäktigaste bland dem tillika äro köpmän, och derigenom, att detta tvång står i det närmaste samband med prohibitif-systemet. Så länge en viss inskränkt corps ensam har rätt att handla med utlänningen, kan man vara öfvertygad, att alla fabriksvaror, äfven de, som få införas, hållas i ett vida högre pris, än som vid ett annat förhållande skulle äga rum.

Att det finnas goda grunder, hvarföre produkt-plakatet och dylika författningar försvaras, hafva vi således sett. Nu bör man undersöka godheten af de grunder, hvarmed de försvaras, och som man funnit för godt att etablera, på det att den oberrättigade hopen måtte kunna förmås att tro och icke blott lyda. Detta har också lyckats.

Först torde man dock böra bemöta ett inkast, som kunde göras. Det skulle nämligen kunna påstås, att dylika författningar icke innehålla något förbud mot utländska varors införsel med utländska fartyg, då hvarje nation får införa *sina egna* producter, och således *alla* främmande producter kunna af utlänningar införas. Men detta inkast är blott skenbart. De länder, som äro mest välsignade med natur-alster, äro tillika de, som minst drifva handel med egna fartyg. Oaktad tillåtelsen komma således Chinesiska, Levantiska, ja nästan Spanska, Italienska och Portugisiska producter aldrig att af främlingar införas; och en navigations-act är, i afseende på sådana, alldeles detsamma som ett absolut förbud för utlänningar att importera.

Det är antaget som grundsats i stats-ekonomien, att i en varas värde ingår äfven transport-kostnaden*). Denna del af värdet vill man icke tillåta utlänningen att i varan inlägga; man vill inlägga det sjelf och icke lemna varan ur sin hand, förr än hon är värd allt hvad hon kommer att vara värd, ej eller taga emot henne, då hon är det. Denna sats har ofta blifvit af erfarenheten bevisad vara falsk, all den stund det ofta inträffar, att köparen be-

talat lika mycket på ett annat ställe, som hos sig. Vi vilja emedlertid här antaga den för sann, dock endast så vida äfven den satsen erkännes, att man alltid förlorar hvad en annan vinner, och att man ingen ting kan vinna mer än det, som en annan förlorar.

Om menskligheten och slägtets antal alltid stode på samma punkt; om dess behof alltid vore lika; om lika mängd varor alltid producerades och behöfde produceras; då skulle dessa båda sista satser vara riktiga, åtminstone oskadliga. Men då slägtet beständigt framskrider, då behofven beständigt ökas eller ändras; då äro dessa satser falska. De ökade behofven göra det omöjligt för en och densamme att lägga sista hand vid den vara han producerar. Om han besitter ett land, som ensamt, eller åtminstone med färre medtäflare än consumenter, frambringar varan först; så är just detta första frambringande af så stor vigt, att han förlorar på att i varan inlägga alla värden. Envisas han då att ändock vilja det, så går den dyrbara naturliga fördelen förlorad, och hans arbetskrafter bortslösas på bi-arbeten.

Ännu mer är detta fallet, om han icke har dragit den fördel af tillfället till första productionen, att han deraf har nog till eget behof. Då måste han af främlingen köpa sina första och enklaste behof, under det han sträfvar att till honom lemna det lilla, han kan aflåta, endast fulländadt och efter att deri hafva inlagt äfven fraktvärdet. Nu måste man dock besinna, att frakten utgör en större del af värdet i rå-ämnen, än i förädlade varor. Det blir således alltid en ren förlust att köpa rå-ämnen och sälja förädlade varor, äfven om den så kallade handels-balancen visar lika summor. Transporten är i allmänhet den otacksammaste,

*) Här är icke stället att ingå i en pröfning af den allmänna satsen om bestämmandet af en varas värde efter det derpå använda arbete. I förbigående torde dock kunna anmärkas, att en orimligare värdebestämnare knappast kunnat utfinnas. Om t. ex. en däre använder ofantligt arbete, ja hela sin lifstid, att af ett stycke träd utarbete ett gräsligt snideri; så får väl trädbiten derigenom icke något värde. Men, som sagdt, denna betraktelse hörer icke hit. Äfven med antagande af den Smithska satsen, kan orimligheten af navigations-acter ådagaläggas.

såsom den osäkraste, delen af en varas förädling; och man kan således aldrig falla på denna industri, så länge det nödvändigare och säkrare första frambringandet icke stigit till den högsta möjliga punkt eller sysselsätter så mycken kraft, som derpå kan användas.

Om därför främlingen vinner fraktförtjensten, så förlorar jag väl just denna förtjenst; men jag kan vinna annat, som är långt mera värdt, d. v. s. mer i *det hela*. Äger jag deremot så stort öfverflöd af krafter, att jag utan skada kan söka äfven fraktförtjensten; så kan också icke främlingen täfla med mig i frakten. Ty om han det kan, så är det därför, att mitt arbete på ett annat håll är mera värdt.

Är det en hel nation, hvars interesse är i fråga, så gälla dessa sanningar om *det hela*; men man nekar icke därför, att ju den delen af nationen, som sysselsätter sig med frakten, kan deraf enskildt vinna, häldst då frakten just derigenom kan sättas till hvad pris som man behagar. Om ock nationens stora köpmän afsade sig allt så kalladt privilegium och tillerkände hvarje medborgare samma rättigheter, som sig sjelfva; så hade de dock i sjelfva verket icke bortgifvit sitt monopolium, så länge en navigations-act funnes. Producenten kan icke utan förlust föra sina producter till utländingen eller köpa hans hos honom; denne måste äga att köpa och sälja hos producenten, om monopolium verkligen skall vara uphäfvet.

Two alternativet finnas, då man vill bringa en nation till öfvervigt i handel; antingen att öka productionen eller minska consumptionen. Har man rätt förstått sättet för det förra, då man velat åstadkomma det genom eller bredvid det sednare? Än om dessa båda saker vore oförenliga? Så tyckes det verkligen. Endast det folk,

som ökar sin consumption, d. v. s. som fördubblar sina njutningar och lifvets behag, kan bringas till idoghet. Vilden behöfver litet och njuter litet. Därföre är idoghet honom okänd och han frambringar icke saker, om hvars värde han icke har begrepp. Det råder på flera orter, äfven hos oss, den grundsats i hushållningen, att man skall sälja det goda man får af jorden, och äta agnarna. Detta är den smutsigt giriges hushållsprincip, som skall, om den blefve allmän, sänka nationen till en nästan djurisk låghet. Ty värr tvinga de så kallade statsbehofven och beskattnings-systemerna ofta till denna princip antagande. Ve oss, om vi antoge den af öfvertygelse om dess riktighet.

Imedlertid lyder en af de grundsatser, man anförer, då man, med föregifvet afseende på *folkets* väl, försvarar navigations-acter: att främlingars rättighet till alla utländska varors införande lättar lurendragerier och ökar den landsfördärliga luxen. För att vederläga detta, borde man ingå i en närmare undersökning om hvad lux vill säga, än rummet här tillåter. Det må vara nog med följande frågor: är det så fördärligt, att man brukar en utländsk klädning, om man kan betala henne? och att man lättare kan betala henne, då man har en lättad afsättning på egna producter, är icke det bevisadt? Och att afsättningen är lättad då utländingen köper, är icke det synonymt? och att utländingen icke köper, då han icke får sälja, är icke det bevisadt af de nyaste tidens exempel? (Londons skepps-redare hafva ju sagt, att England ej bör lätta införseln af nordiska varor, emedan nordboen icke köper Engelska varor). Ännu en fråga: är det fördärligare att suppa sig full af arrak än af finkel? (Ty vinnan att suppa beror icke på lättheten att få

utländska likörer, och botas icke genom förbudet mot dem).

Säker kan man dessutom vara, att äfven med en lättad tillförsel af utländska varor, dessa icke köpas i större mängd, än som kan betalas. Det är så ofta bevisadt, och behöfver ej vidare bevisas, att utlänningen icke tillåter ett kredit-system att blifva för gammalt eller drifvas för långt. Om således man kunde påfinna ett ännu lättare tillförselsätt, än att låta främlingar importera; så skulle äfven detta ingen ting bidra till att göra införseln i det hela större än utförseln. Att det, som vana eller behof påkallar, alltid förskaffas, oakadt de strängaste förbud, det har erfarenheten bevisat. Huru mycket säkrare är det då icke, att endast en försvarad införsel, ett stegradt pris, icke skola afhålla från det utländskas brukande. Den enda bommen deremot är omöjligheten att betala; och om denna omöjlighet minskas, genom lättad afsättning, så blifver den ökade införseln icke national-förlust, utan tvärtom vinst, i så måtto, att nationen får ökade njutningar, en behagligare känsla af lifvet — och detta är kanske den riktigaste välmågan. Liderlighet, lättja och laster komma af eländet, men aldrig af välmågan. Det är endast slafvar, som med tvång hållas till dygd. Ett folk deremot, som man ej vill påtvinga välstånd, utan genom visa inrättningar sätta i stånd att sjelf bringa sig dertill, måste få fritt utveckla sina krafter och utan förmyndare välja det goda. Människan är hvarken så elak eller så dum, som man tror, aldra minst i frågan om sin egen fördel.

Frågar jag en försvarare af navigations-acter, hvad det är för en del af vår rikedom, som utlänningen tillskansar sig genom handeln med våra producter och våra behof (ty dessa båda saker måste all-

tid stå bredvid hvarandra); så får jag slutligen det svar, att penningarna gå ur landet, till att betala utlänningens fraktvinst. Men deremot går lika mycket eller mer arbetskraft ur landet, genom en hel folk-mängds användande till handelsflottans besättning. Dess aflöningar och redarnes vinst (som sällan går till räntan på skeppets inköpssumma) utgöra således den nationalvinst, man söker. Men detta är just rätta sättet att skicka penningar ur landet; ty om vågen skulle stå jemnt mellan denna så kallade nationalvinst och hvad nationen förlorar i arbetskrafter, genom sjömännens bortovaro; så skulle desse föra med sig hem sina hyror oafskottade, och reparationer, skeppsbrott, bodmerier, haverier, utländska assecurancer o. s. v. aldrig finnas. Den rikedom, som samlas genom lyckliga resor och så kallade goda couper, kan motväga dessa sistnämnde afdrag; men förlusten af hvad sjöfolket förtär i främmande länder ersätta de icke. Och dessutom, hvem betalar *vinsten* (köpmannens) af couperna? Oftast just den nation, som derigenom skulle vinna rikedom. Ty om främlingen skulle betala den, så vore det möjligt endast på två sätt: först genom varors inköp för lågt pris hemma och försäljning till högt pris utomlands. Men om främlingen har lust att betala ovanligt mycket för en vara, så betalar han ovanligt mycket, äfven då han sjelf hemtar henne, och den ovanliga vinsten tillfölle då producenten, hvilken, så länge navigations-acter existera, aldrig gör *couper* på handeln, utan måste jemnt nöja sig med ett ganska måttligt pris.

Det andra sättet att vinna genom couper och conjuncturer, det sättet nemligen, som skulle göra möjligt för köpmannen att vinna af utlänningen, utan förlust å den inhemska producentens sida, vore att kö-

på af den ena utländingen och sälja till den andra. Denna handel deremot fordrar just alla navigations-acters uphäfvande, såsom ingen lärer försöka att neka. Om *frakthandelns* (så vida det kan kallas handel, att föra foror) interesse lærer ej eller något tvifvel upstå. Dess fördel är ovilkorligt förenad med navigations-akternas afskaffande.

Man har talat om *actif* och *passif* handel; man har trott, att den förra är möjlig endast i förbund med ett product-placat; man har trott, att den passiva alltid är synonym med ofördelaktig handel. Detta ämne torde, efter hvad som redan är sagdt, icke behöfva särdeles upmärksamhet. Antingen kan en nation handla ganska *actift*, utan att äga en enda egen båt i sjön, eller ock kan *passif* handel vara lika fördelaktig som den *activa*. Detta synes af flera länders exempel; och man har försvarat en *sak*, derföre att man missförstått ett *ord*, såsom tyvärr ofta händer. Det skulle t. ex. vara högst interessant att få den frågan besvarad, hvad som ger China en sådan öfvervigt i handel öfver det af stats-ekonomi spränglärda Europa. China har alla de egenskaper, dem man kan anse för de välsignade följderna af ett långt drifvet *actift* handels-system: öfverbefolkning, en i högsta elände nedsänkt pöbel, låga arbetslöner, några få ofantligt rika, som njuta frukterna af de ofantligt fattigas svett och möda; framför allt, China exporterar endast varor och importerar endast silfver, hvilket man tror vara högsta måttet af öfvervigt i handel — och med allt detta drifver China icke sin stora handel med egna fartyg. Huru är detta möjligt? Huru är det förenligt med de begrepp, man vanligen hyser om *actif* handel? Frågan är verkligen vigtig, och ett tillfredsställande svar skulle sprida mycken dager

öfver den, såsom man tror, invicklade och djupa handels-läran.

Det lærer således icke återstå någon klass i samhället, som någonsin kan anses såsom vinnande på beståndet af en navigations-act, utom de köpmän, hvilka tillföra nationen dess utländska behof och bortföra dess producter. Då na *nationens* interesse bör åses i en dylik fråga som denna och, såsom Hr. Friherre E. yttrar sig, "endast den klassens interesse, som innefattar alla samhällets medlemmar, skulle kunna kallas hela nationens, och en sådan är *Consumenternas* eller *Förbrukarnes* klass;" så kan man oförtäckt påstå, att product-placatet är skadligt för den öfvervägande massan af producenter och consumenter, således för staten. Vi anse oss här böra anföra några ställen ur Hr. Frih. E:s yttrande:

"Då främmande skepp ej äro inskränkta till införandet blott af egna produkter, utan äga frihet att välja och assortera dem efter behag, kunna de med större lätthet fulllastas och äfven med större säkerhet vinna afsättning hos en nation, som medgifver en sådan frihet."

"De utländska varor, af hvilka Nationen är i behof, skola således henne tillföras af flere främmande skepp och från flera utländska handelsplatser än förut, men tillika Nationens egna både skeppsägare och handlande då nödgas dela, med flera främmande, förmånerne af den rättighet, att förse henne med dylika förnödenheter."

"För den förbrukande klassen i allmänhet skulle denna ökade concurrence af säljare medföra större tillgång och lägre pris på importerade varor och således, ehuru den andel af handels-profit och fragtför-tjänst, som tillfaller utländningarne, är en utgift af nationen till dem, kan den ej

"kallas en *nationalförlust*, emedan nationen
"tillika *besparar* en utgift till dem genom
"ett *minskadt varupris*."

"Dernäst och då den supposition all-
"tid ligger till grund i närvarande fråga, att
"flera utländska skepp än förut komma att
"besöka nationens hamnar, så komma dessa
"skepp, dels af varu-behof, dels för åter-
"fragt, att öka efterfrågan och afsättningen
"af *nationens egna producter*. Dessa måste
"följaktligen från henne *afhämtas* eller ex-
"porteras af flera än förut, och genom den
"således ökade täflan och *concurrancen* af
"köpare, *stiga i pris*, utom att i allmänhet
"producterna med större fördel säljas, då de
"af främmande köpare sökas i nationens
"hamnar, än då de af egna säljare i främ-
"mande hamnar utbjudas."

"Hvarje nation, som genom författnin-
"gar till sin enskilda fördel ville isolera sig
"från medgifvandet af eller deltagandet uti
"den ömsesidiga friheten, blifver förr eller
"sednare derföre straffad, genom mistnin-
"gen af de förmåner hon hos de öfriga ägt
"och påräknat, genom införsel förbud af dess
"producter, höga tull- och andra umgäl-
"der m. m., och de fleste continental-mag-
"ternas yttrade tänkesätt emot England,
"äfvensom Nederländernes förutnämnde för-
"hållande till Sverige i närvarande stund,
"kunde åberopas som bevis derpå."

"Manufactur-anläggningar, handels-
"platser, köpingar eller städer skulle af na-
"turen och behofvet danas, i stället att
"med konst, allmänna upoffringar eller så
"kallade privilegier tvingas till vissa ställen,
"för att med större kostnad, men mindre
"båtнад, förädla och afsätta egna eller främ-
"mande producter."

"Om denna nation idkar skeppsbyg-
"geri, skulle afsättningen af nya fartyg väl
"inom landet alltid rätta sig efter förhål-
"landet af hela dess egna sjöfart, men, i

"afseende på främmande, sannolikt tilltaga
"och i synnerhet ökad inkomst erhållas,
"genom reparationer, jemte försäljandet af
"alla sådane ämnen och materialier, som
"till skepps utredning och iståndsättande
"äro nödvändige, antingen af landets egna
"eller af främmande producter."

Ehuru följaktligen vårt ämne är ut-
"tömdt; torde dock icke vara otjenligt att
"äfven söka ett svar på den frågan, huru-
"vida productplacatet kan vara af *verklig*
"nytta för hvad vi kalla handeln, d. v. s.
"de handlande, och för *sjöfarten*, d. v. s.
"skepps-redare. Sedan den vigtiga anmärk-
"ning förut är gjord om skillnaden mellan
"dessa båda näringar, antager Hr. Friherren,
"att ehuru nationens egna handlande och
"skepps-ägare således komma att erfare
"minskning i sin vinst, både vid exporten
"och importen hemma i landet; så, eme-
"dan handelsfriheten supponeras och nöd-
"vändigt måste vara reciprok, följer, att
"för den förra klassen ett större tillfälle är
"öpnadt till export- och import-handel i
"de motsvarande nationernes hamnar med
"*främmande producter*, och för den sed-
"nare en ny förtjenst genom *fragtfart* emel-
"lan främmande hamnar."

(Forts. e. a. g.)

Om Stockholms Courier icke fruktade
en ny förebråelse för *myndighet*, så skul-
le han *af hjertat förlåta* Anmärkaren för
dess lilla artikel i N:o 42.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Spanien. Underrättelserne äro i allmänhet
icke så tillfredsställande som förr. I Pamplona
råder ännu en liflig strid; i Galicien har Juntan
måst taga stränga steg mot några folkskockningar;
Arragonerne äro mycket orolige, och Auktorite-
terne hafva möda att hålla inom skrankorne de-

ras stolta frihets anspråk; i Valencia skola vägarne vara osäkre. — Borgerskapet i Villa Franca del Bierno skall hafva begärt, att ett Marq. de Villafranca tillhörigt slott måtte förstöras, af den grund att ett Kungligt decret befäller förstörandet af alla märken efter feodalismen. — Expeditionen till Amerika är äntligen alldeles öfvergifven. De Franska och Engelska fartyg, som blifvit byrde för transporten, hafva, till större delen lossat sina laster, och äro färdige att lemna Cadiz.

Kretsförsamlingarne i Castilien hafva slutat sina val. Bland 11 valde, hvilka sedan välja tre Deputerade och en Suppleant, finnas tre som sitta i de forndna Cadizska Cortes, en Guerillas-Chef o. s. v.; alla rena Liberales. En namnsedel innehöll namnet Marqués de Mata Florida, och blef, under yttrande af mycken övilja, upbränd och askan kastad på gatan.

Ett Cirkulär af Krigs-Ministern upmanar alla Militärer att icke glömma, det de äro medborgare förr än soldater, och aldrig visa öfvermod mot andra landets invånare.

Det påstås, att det Dekret, hvarigenom Josephinos blifvit inskränkte till de Baskiska provinserna, är gifvet utan Juntans bifall, hvarföre också discussioner ägt rum mellan Juntan och Ministrarne. — En skrift är utkommen, som läses med mycket interesse och yrkar ett skyndsamt afskaffande af alla Majorater. — Från Cadiz skrifves, att den arresterade Gujas-Öfversten Gahbarri icke vill emottaga mat, utan tänker hungra sig till döds.

England. Den så kallade Court of Claims (reclamationsrätten), som för tillfället blifvit inrättad att upptaga och bedöma anspråk på förmåner eller förrättningar vid den instandande kröningen, har fått in en hop reclamationer, som stödjä sig på urgamla bruk och låta rätt besynnerligt. Så har t. ex. Hert. af Norfolk, i egenskap af Riks-ari-Marskalk, fordrat Riks-öfver-bouteilleurs-embetet och att få den bästa guldbägaren med lock, jemte alla kärll och viner, som äro kvar i källaren efter kröningen. Såsom ägare af godset Worshop gör han dessutom anspråk på rättigheten att presentera Konungen den högra handsken och att stödjä Konungens arm, under det H. M. håller spiran. Grefven af Abergavenny, såsom herre till godset Scoulton, fordrar rättigheten att vara chef för visthuset och få alla de öfverblifna rätterna. Mayoren och borgerskapet i Oxford påstå, i kraft af stadens privilegier, att få med Londons borgerskap dela bouteilleurs-embetet. Hert. af Montrose

vill tvätta och sedan få det Kungliga silfret. Hr. Campbell, såsom herre till godset Lyston, reclamerar rättigheten att baka väflor för Konungen och sjelf frambära dem vid krönings-måltiden. Rättigheten att, såsom Champion of England, i full rustning inrida i Westminster-salen och kasta pansarhandsken åt hvem som bestrider Konungens rätt till Kronan, är fästad vid godset Scrivelsby och har, som det säges, tillfallit en prest. Äfven vigtiga reclamationer hafva förekommit. En Capitaine Johnston har t. ex. gjort anspråk på titel af Marquis af Annandale, såsom afkomling af de forndna Marquiserna. — Man begynner redan hyra fester till den tillkommande kröningen, och det finnes välbelägna hus, som på detta sätt för dagen rendera sin egare 8000 Pund; äfven land att stå på uthyres och betalas med 8 Guinéer quadratfoten.

Köpmännen och skeppsredarne i Liverpool hafva hållit en sammankomst och beslutit en petition till Parlamentet om handelsfrihet. Äfven en petition i samma ämne af Manchesters fabrikanter och andre invånare har blifvit framlagd för Underhuset.

Kostnaderne för arméén år 1820 stiga till 6,807,466 Pund.

Stora Juryn i Middlesex har stadfäst anklagelsen mot Edwards för högförräderi. Imedlertid läser han redan hafva gått om bord till Amerika.

Enligt ett tal af Grefve Stanhope i Öfverhuset, stiga fattig-taxorna i England nu högre än hvad som ännu år 1792 beviljades till statens alla civil- och militärbehof. — Det efter Hert. af Kent lediga Sinecure-embetet, Gouverneur i Gibraltar (den verkliga kallas Vice Gouv.) har blifvit gifvet åt Grefve Chatham. En tidning säger i anledning deraf: man påstår att Konungen är ledsen vid sina nuvarande rådgifvare; men hvad godt skola deras efterträdare kunna uträtta, då hvarje missbruk först befästas och förevigas, innan desse lemna sin plats? I dag genomdrefs i parlamentet tillsättandet af ett öfverflödigt domare-embete (den femte Exchequer-Baronen i Skottland); nu bortgifves åter ett lika så öfverflödigt Ståthållare-embete.

Frankrike. Debatterna öfver vallagen fortfarande och tyckas blifva ganska långvariga, då, bland dem som anteknat sig, endast 4 eller 5 hinna tala hvar dag. De nyfiknas antal tilltager. Redan på aftnarna kl. 10 stå människor under bar himmel och vänta, för att följande dagen få en plats i de deputerades sal och höra debatterna. Den 20 Maji talade bland andre Grefve St. Aulaire och väckte den högsta upmärksamhet. Han förklarade sig väl vara böjd för betydliga

ändringar i vallagen, men att han måste på det eftertryckligaste sätta sig emot de föreslagna, då de endast gingo ut på den förhatliga föreningen mellan Thronen och Aristokratien. Hvad som borde befästas, vore thronen och dynastien; hvad som måste falla, vore privilegierne, de falska idéerne, de blinda fördomarne. Hr. Bonald påstod, att grundläggandet af en aristokrati vore ej mindre önskvärdt i de deputerades, än i Pairernas kammare. Införande af majorater ansåg han nyttigt och bidragande till fördelning af de stora godsens. — Inrikes Ministern sade: För 30 år sedan störtades thronen af män, som, äfven i god afsigt, för mycket öfverlemnade sig åt folksmeningar. Den gäsning, som redan för mycket herrskade i Kammaren, gäfve anledning till den fraktan, att demokratin skall alldeles öfverväldiga Kammaren. — Hr. de Corcelles omtalte händelsen i Grénoble. Gensd'armerne hade fått befallning att med sabeln skingra folket och arrestera några som ropade: vive le Roi, vive la charte. I Lyon löper slödder omkring och ropar ostrafadt: ned med de liberala! ned med venstra sidan. — Royer Colard (doctrinär) höll ett långt och lärdt tal, deri han historiskt beviste oriktigheten af den föreslagna vallagen.

De nio Deputerade, som undertecknat prospektet till national-subscriptionen, hafva personligen varit i Justitiä-Ministären, och begärt att äfven blifva ställda under åtal, hvarpå Understats-Sekreteraren, Grefve Portalis, svarat dem, att Ministären egde, bland flere medbrottslige, välja hvilka den behagade actionera.

Censuren utöfvas med stor stränghet. Post-Contoret har till tidnings-utgifvarne icke lemnat de Spanska bladen för två postdagar. En tidning ville berättas detta; men censuren strök ut berättelsen.

Tyskland. Churfursten i Hessen har föreskrifvit sin Öfver-Censur-Commission att "ej blott sorgfälligt vaka, att inga för legitimiteten och den monarkiska principen ofördelaktiga skrifter tryckas, utan ock se till, att bokhandlare icke införskrifva och sälja böcker, som innehålla tadel af bestående inrättningar och legitima souverainers handlingar." Äfven är befalldt, "att om Spanska rebellionen och dess följder ingen ting inslyter i de Hessiska tidningarna, som fått ordres att icke införa någon enda artikel om Spanien."

Portugal. (Ur ett bref från Lisabon af d.

22 April) Händelserna i Spanien hafva här gifvit tillräckliga ämnen till betraktelser. Ehuru Regeringen icke synes fästa upmärksamhet derpå; hafva dock polisens hemliga operationer blifvit ansevärdt utvidgade. Kännedomen af dessa anstalter hindrar väl ämnets offentliga discuterande; men det förekommer desto oftare bland de mera underrättade och i förtroliga kretsar. En ytterligare anledning till reflexioner och gissningar har Lord Beresfords hastiga afresa varit. Brådskan dervid var så stor, att fartyget, som för ändamålet blifvit hitsändt från England, ej hunnit där fullkomligt utredas, hvilket skedde här. Den föregifna orsaken till denna resa (nemligen att hos Konungen utverka det inestående soldens betalande) är visserligen vigtig och ganska säkert verklig; men man tror dock, att äfven andra lika vigtiga, om ej vigtigare, föremål funnits, som likväl ännu blott bestå i obestämda gissningar, angående en äfven här förestående politisk reform. Utgången af denna resa, äfvensom de nu snart i Spanien sammanträdande Cortes's rådslag och operationer, samt hvad parti kolonierne taga efter moderlandets till dem gjorda propositioner, äro i detta ögonblick föremålen för allmänna upmärksamheten. Uti gränsvincerne skola tänkesätten visat sig mera uppenbart, och deltagandet i grannarnas öde vara tämligen allmänt. Dock har hittills ingen orolighet försports. En obehindrad postgång till Spanien är återställd.

Stockholm. Stadens invånare hafva nu ett tal-ämne och ett nöje, i truppernas exerciser på Ladugårdsgårde. Synnerligen brillant voro sistl. Söndags eftermiddag både truppernas defilerung och samlingen af åskådare. Det herrliga vädret uphöjde det verkligen lysande skådespelet. H. M. Konungen, omgifven af en stor suite, red först utåt de två linier, hvarpå trupperne voro uppställda och som intogo hela längden af fältet. Trupperne gäfvos bataljonsvis flera salvor, hvarpå H. M. lät dem defilera förbi Sig. Åskådarne, i en ofantlig och brokig mängd, betäckte alldeles de närmast linierna belägna höjder, isynnerhet det så kallade Drottningberget, där H. K. H. Kronprinsen, högste befälhafvaren för lägret, har sitt högkvarter. Nästan hvarje afton har H. M. Konungen kommit ut och tagit exercisen i ögnasigte. Här talas om en snart förestående stor simulacre.

STOCKHOLMS COURIER

Måndagen den 12 Junii.

Sine ira, studio et metu.

Af trycket har utkommit: *Kongl. Commerce-Collegii Underdåniga Utåtanden, jemte Hr. Presidenten och Commendeuren m. m. Friherre Edelorantz's särskilda yttranden, i fråga om Produkt-Plakatets uphäfvande med afseende på Nord-Amerikanska och Nederländska fartyg.* Stockholm hos C. F. Berglund, (f. d. Marquardska Boktryckeriet) 1820; 42 sid. i quart.

(Forts. och slut från N:o 46.)

Detta är den grundsats, det thema, som Hr. Friherren sedermera ganska omständligt och klart utvecklar, och hvarutur han slutligen bevisar, att reciprociteten icke blott skulle fullt ersätta en mindre och fattigare nations handlande och skepps-ägare den förlust, som de kunde lida genom uphäfvande af deras monopolium hemma i landet, utan fastmer gifva dem en öfvervigt öfver en större nations handlande. "Den reciproka verkan eller tillfället till handels och fragtförtjenst på främmande varor, nationerna emellan, bör, då allt annat är lika, vara i ett omvänt förhållande af deras folkmängd; det vill säga, den mindre talrika nationen måste finna hos den mer talrika ett större fält för varusättning, samt deraf följande handels- och fragtkomst, genom större antal handels-

"platser, ymnigare varumängd och förmög-nare köpare, än tvärtom".

Äfven häri är Collegium af alldeles motsatt mening. "Vid frågan om en oin-skränkt handel och sjöfart 2:ne nationer emellan, är ofelbart angeläget att tillse, huruvida begge nationerna äro i tillfälle att lika begagna sig af en slik handelsfrihet, eller om icke just denna frihet mången gång föranledt och naturligen måste föranleda till en möjlighet för den ena nationen *) att i commercielt afseende undertrycka den andra. Om begge nationerne ägde lika talrika handelsflottor, lika rikedom på begärliga producter och ett lika gynnande läge för handel, skulle säkert en ömsesidig handelsfrihet vara lika förmånlig för bägge; men i samma mån, som förhållandet i nämnde hänseende är olika, åtskilja sig äfven de fördelar **), som kunna hämtas af den inbördes medgifna handelsfriheten, och vid en slik ställning stiger den ena staten i välstånd, medan den andra, på hvars bekostnad det ernås, sjunker i vanmagt och fattigdom". Här hafva vi åter den utnötta satsen, att

*) Collegium synes aldrig hafva annat något möjlighet af olika intressen hos nationen och nationens köpmän, utan talar allt jemnt om den förra collectift.

***) Ja, de åtskilja sig, NB. på det sätt, som Hr. Frih. E. sagt.

en måste på handel förlora, då den andre vinner. Ett embetsverk, hvars bestämmelse är handelns befordran, tyckes icke göra sig något rätt högt begrepp om denna bestämmelse, i fall det tror, att handel verkligen måste innefatta vinst på enderas bekostnad, d. v. s. ungefär det samma som bedrägeri. Nord-Amerika skulle knappast stiga i välstånd, om det slukade hela Sverige. Och Sveriges flor är det enda medlet att ge America en florerande handel på Sverige. Sverige har nästan ingen product, som America saknar, utom jernet, hvartill rudimaterien likväl der i öfverflöd finnes. Om America således ville undertrycka Sverige, skulle det vara just genom försvårande af Sveriges handel, men ingalunda genom dess lättande. Icke kan t. ex. en Svensk skeppsredare falla på den tanken att gå med en trädlast till America. Det är endast järnet, som Svensken nu kan införa där; och till exporterandet af Sveriges järn fordras så få fartyg, att denna handel ensam icke underhåller någon betydlig copværdie-flotta. Så länge productplacatet finnes, måste således den Svenska handeln på Nord-America vara och förblifva i ett oförändradt skick och alltid i miniatur. Öpnas deremot Americas hamnar (hvilka till antal och rörelsens liflighet äro oändligt öfver våra) för Svenska skepp, med hvad lands producter de ock må vara lastade, så öpnas också ett ofantligt nytt fält för Svenska köpmannens industri. Den fria tällan börjas, och den, som för lägsta pris kan utrusta fartyg och lega sjömän, måste ovillkorligt vinna. Hvem det i förevarande exempel är, lär man icke länge behöfva fråga. Då Sverige är mindre befolkadt och således behöfver både mindre tillförsel och utförsel än America; så måste den, som har rätt att in- och utföra alla varor i Sverige, vinna mind-

re, än den som har rätt att in- och utföra alla varor i America. Detta är Hr. Frih. E:s skäl för sin sats; och vi tillstå, att man skall hafva en stark föresats, för att värja sig mot intrycket af dylika skäl.

Utän upmärksamhet bör man icke förbigå Collegii uttryck om "de forna mörka" tider, då Sveriges handel och närings-industri låg qväld och bunden i utländska mäns våld." Oss synes föga nyttigare, om den ligger qväld och bunden i inländska mäns våld. De forna tiderna voro mörka, af samma skäl som de äro det nu. Det var alldeles samma onda, som Gustaf I arbetade att häfva, och som nu behöfver häfvas, nemligen band på handeln och industrien. Om de, som pålagt dessa band, bodde inom eller utom Sverige, gör föga skillnad i hufvudsaken. Det var genom ett produkt-plakats uphävande, som de af Lübeckarne pålagda band sletos; nu tror man, att de mörka tiderna skola återkomma, i fall ett produkt-plakat uphåves. Det lär vara ådagalagdt, att detta plakat icke är annat än ett privilegium, åsyftande fördel för en viss, föga talrik klass i samhället. Privilegiernas tid är mörkrets tid; och den, som strider för dem, strider för mörkret. Man må döma, af hvilketdera systemets framgång det är, som återförandet eller bibehållandet af de mörka tiderna skulle blifva en följd. Hr. Frih. E. har (pag. 25) gjort en anmärkning, som förtjente att behjertas, att nemligen i de så kallade mörka tiderna, eller i Gustaf Is tid — d. v. s. straxt efter det Lübeckska product-plakatets uphävande, och innan det hunnit verka någon betydlig förändring i productionen — utfördes vida mer Svenska producter, än i senare tider. "Spannemål och victualier skola, vid början af hans regering, hafva utgjort betydande export-artiklar, likväl mest, om icke en-

”samt med främmande skepp; hvarjemte reelt mynt då ej skall hafva saknats i den inre rörelsen.”

Men vi skulle aldrig sluta, om vi ville genomgå alla de viktiga punkter, som framställa sig i denna fråga, och anföra alla de träffande och ljusa anmärkningar, som Hr. Frih. E:s yttranden innehålla. Dessa yttranden utgöra en katekes i läran om handels-friheten; och de kunna ej nog rekommenderas till hvarje tänkande medborgares betraktande. Det är intet tvifvel, att ju egennyttan, slentrianen, kortsyntheten och ilskan såsom vanligt skola resa sina hufvud mot liberalitetens och ljusets läror. Men man bör vara beredd derpå och hvarken harmas eller förvånas deröfver; ty så har det i alla tider gått sanningens predikanter, att de först långt efteråt fått rättvisa. Deras bemödanden hafva blifvit stämplade såsom foster af privata afsigter; ty man har icke begripit, hvarföre någon annars kunnat afsäga sig sin söta maklighet och för intet forska efter och nitälska för det rätta. Det är lättare att i ro njuta af den plats, lyckan tillskyndat en, och sköta sina göromål efter gammal praxis och gamla grundsatser, än att förstöra kropp och själ med det fruktlösa idkeliga grubblandet och letandet efter grunder och sanning. Hvarför skall man forska i häfder eller vilja veta, hvad främlingen gjort och tänkt? Hvarföre skall man känna den gamla häxan tiden och hennes evigt nya kapricer?

Om man vill göra sig ett allmänt begrepp om Hr. Frih. E:s stats-ekonomiska skrifter, så upptäcker man genast något, som frapperar och som man knappast finner hos någon annan stats-ekonom, nämligen en mångsidig fullkomlig opartiskhet. Alla näringars, alla folkklassers interesse beräknas med en samvetsgrannhet, som man

endast kan vänta i förening med den verkliga värma för det stora och allmänna, hvilken öfver allt framlyser. Ingen kan framdraga något interesse, som är glömdt, något inkast, som ej på förhand är besvaradt. Någon gång skulle man tro sig finna rediter; men de äro Euclidis rediter; och Hr. Friherre E:s skrifter få derigenom en stränghet i demonstrationen, som man fåfängt söker hos de flesta andra stats-ekonomer. Mången kan hitta en ljus och sann idé, kasta en djup blick in i en vrå af vetenskapen, rycka läsaren med sig genom värman och glansen af sitt framställningssätt; men det är icke mången gifvet att förena allt detta och skapa ett helt, der häcklaren, oaktadt idéernas glans och ofta deras nyhet, fåfängt söker en lucka i tankegången och demonstrationen.

KYRKOLAGFARENHET.

I Strengnäs har detta år utkommit en skrift med två titelblad och dubbel titel: 1:o *Bihang till Strengnäs Consistorii protokoll angående tvenne utaf Prestmannen Johan Tybeck utgifna skrifter*; och 2:o *Erinringar vid de uti Dagbladet Stockholms Courier för år 1820 under titel: Kyrkolagfarenhet influtne anmärkningar emot Strengnäs Consistorii utslag af den 15 April 1818 i det utaf Höglofl. Kongl. Justitice Kantzlers-embetet till Consistorii åtgärd öfverlemnade mål rörande 2:ne af prestmannen Joh. Tybeck författade och af trycket år 1817 utgifne skrifter.*

Den sednare titeln måtte vara den rätta; ty huru skriften skulle kunna anses för ett bihang till något Consistorii protokoll i Strengnäs eller annorstädes, synes oss omöjligt att begripa. Skriften må nu omedelbart vara ämnad att svara emot hvad titel som helst; så torde möjligtvis för någon, i

hvars händer den kunde falla, och som icke läsit eller ock med mindre upmärksamhet läsit den artikel i denna tidning, som derigenom skall vederläggas, några erinringar öfver arbetets halt ej vara ur sin ordning.

Det tjenligaste torde vara att börja med ett någorlunda fullständigt upräknande af de osanningar, som finnas uti den oförmälte skriften. Beskaffenheten af det ofriga faller sedermera lättare i ögonen.

1) Osanning är det, på första sidan, att uti *Stockholms Courier* förekommer "den förvånande underrättelsen, att obscurantismen skall nu från samma ställe, (Strengnäs) hvarifrån Reformationen genom ofvannämnde hedersmäns" (Ärkedjeknens i Strängnäs Laurentii Andreæ samt bröderne Laurentii och Olai Petri) "bemödande utgått, vilja söka hölja ett täckelse öfver uplysningens sol, för att återföra samvets tvång och det förhatliga Prestväldet" &c. Då man talt (St. C. p. 149) om den religionsfrihet, som våra förfäder "med blod och segrar förvärfvat"; har man icke vändt sig till någon viss corporation, för att afskräcka från försök mot denna frihet. Man har vändt sig till alla dem, som böra vara ömtåliga om dess bevarande — det kan då ej vara på Strengnäs allena, dess Consistorium eller dess författare, som man syftat. Att obscurantism och Prestvälde skulle derifrån vilja söka hölja något täckelse öfver uplysningens sol, derom har granskaren aldrig nämnt ett ord.

2) Osanning är det (p. 4) att "Inquisitionssacklan här och der i andra länder börjat tändas" — den brinner ingenstädes, der den ej länge brunnit. Den har ej ens börjat släckas, utan länge fortfarit att allt mer slockna — och just på detta året (redan innan Bihangs-författarens arbete utkom) har af henne så mycket slocknat, att

man knappast vet, hvar man ännu i kristenheten skall finna den rätt brinnande. Annorlunda förhöll det sig väl vid den tid, då Consistorium i Strengnäs procederade mot förre Prestmannen Tybeck. Men detta hade visserligen ingen del i nämnde Consistorii förfarande. Ländrigast sagdt, har författaren här gjort en ganska otjälilig sammanhållning af så vidt skilda saker och gifvit Consistorium en skätig anledning till missnöje.

3) Osanning är det (samma sida) att man påstått Herr Tybeck hafva bemödat sig att i ordet upsöka meningar, som "ingen förut deri funnit." Fråga är ej om hvad Herr T. gjort, då det heter (St. C. p. 132) "att man afviker från symboliska böckerna lika mycket, som från erkännandet af Ordets högsta domsrätt, den stund man förbjuder någon att ur Ordet upsöka och bevisa äfven det, som ingen förut deri funnit, eller gör någon mennisko-myndighet, något lärobegrepp, emot honom härutinnan gällande".

4) Osanning är det (samma sida i boken) att man talt om Hr. T:s möda att "efter sina forskningar bestämma sin tro och bekännelse". Sådant kan ingen veta. Och helt annat säges, då orden förekomma i St. C. (p. 132) der det heter: "Om det icke står förgäves, att *alla symboler och skrifter för ingen del skola hållas jemlike med den heliga Skrift, utan alla vara henne undergifne; så måste hvarje bibeltolkare i denna stund äga lika rätt med alla forntida bibeltolkare att efter sina forskningar bestämma sin tro och bekänna den*".

5) Osanning är det (likväl endast anmärkt för samlingens fullständighets skull) (sid. 5) att granskaren i St. C. anmält en från Häggströmska Boktryckeriet innevarande år utkommen skrift: *Likheten och*

skillnaden &c. såsom varande en skrift, "hvaraf uppkommit ett tryckfrihets-mål." Denna titel förekommer på sjelfva rättegångs-handlingarne — och så har granskaren anmält den.

6) Osanning är det (sid. 7) att granskaren sagt oss "hafva fått nya lagar genom Tryckfrihets-förordningens anda." Granskaren har sagt (St. C. sid. 139): "Hvad som ej kan bestå med de nya lagar, vi fått, måste väl anses för uphäfvet; hvilket också instämmer med Tryckfrihets-förordningens anda, tillkännagifven i 1 §. 1 mom." &c.

Vrängd framställning, nära gränsande till ren osanning är det, (samma sida i boken) att granskaren såsom skäl till olagligheten af Consistorii utslag -- eller ens af dess åtgärder -- anfört stridigheten mot "det rättegångs-sätt, som erfarenheten visar af ålder och för vår tid i mål af lika beskaffenhet blifvit iakttaget." Hvad granskaren säger, lyder sålunda: (St. C. 145) "I detta liksom andra ämnen är det naturligt, att rådfråga erfarenheten. Huru hafva mål af lika beskaffenhet före vår tid blifvit behandlade under samma lagar, som ännu bestå?" Man frågar: är detta att taga erfarenheten af forntida rättegångs-sätt till skäl för utslagets ogillande?

7) Om man ock lemmar derhän, huruvida de mot Consistorii förfarande gjorda anmärkningar böra kallas *beskyllningar*; så ligger likväl en öppen och stor osanning uti det yttrandet (sid. 8) att dessa anmärkningar blifvit af granskaren "förberedda genom väckt farhåga för syftningar emot tanke- och samvets-friheten i religions-mål." Bihangs-Förf., som annars flitigt citerar de ställen i granskningen, hvarpå han syftar, underlåter här att säga, hvar han funnit grunden för denna beskyllning. Man kan finna många saker vådliga eller

skadliga, utan att tilltro eller tillvita någon en *syftning* att skada eller störa säkerheten. Men icke ens för något sådant har granskaren yttrat farhåga, långt mindre farhåga för någon syftning. Det, som blifvit sagdt mest eftertryckligt om vigten af tankefrihet och samvetsfrihet, förekommer på 149 sidan i St. C. Der heter det, att en andelig domsrätt i religionsmål är en säker väg till hierarki. Der talas om det bruk, som blifvit gjordt af hvarje verldslig inflytelse, de andelige vunnit. Der säges, att de ensame äga en naturlig fördel i religions-frihetens afskaffande och vissa dogmers erkännande för den enda oförfalskade gudaläran, och att all makt, som kan missbrukas till samvetstvång, är i de andligas händer ännu mera förfärlig än den, som blott ger dem insteg i den verldsliga förvaltningen eller lagstiftningen. Der frågas äntligen, hvad våra förfäder skulle säga, om de, upstigne ur sina grafvar, finge se oss färdige att återgå till detta beroende af en verldsligt andelig makt, från hvilket de befriat oss -- hvad de skulle säga om vår otacksamhet mot deras mödor, i fall de såge oss nog obekymrade om deras herrliga arf (lagarne, som beskyddat ett fritt förnuftsbruk i religionen, vilkoret för all tankefrihet) för att till och med försumma att känna och efterlefva samma lagar, lemnade till borgen för beståndet af denna frihet, hvilken de med blod och segrar förvärfvat. — Om man än ville samtycka, att dessa yttrenden må heta varningar; så innehåra de dock derföre ingalunda några farhågor. Och att de icke äro ämnade att *väcka farhåga för sådana syftningar*, som Bihangsförfattaren omtalar, updagat tilläfsventyrs bäst genom eftersinnande deraf, att de i sådant fall skulle vara straffbara, men att de tvertom äro ganska ostraffliga.